

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē sundarakāṇḍē

॥ *dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

rākṣasībhyō vanavidhvaṃsavārtāmākarnya rāvaṇēna
kiṅkarāṇaṃ prēṣaṇaṃ hanumatā tēṣāṃ saṃhāraśca
tataḥ pakṣininādēna
vṛkṣabhaṅgasvanēna ca |
babhūvustrāsasambhrāntāḥ
sarvē laṅkānivāsinaḥ ॥ 5.42.1 ॥

vidrutāśca bhayatrastā
vinēdurmṛgapakṣiṇaḥ |
rakṣasāṃ ca nimittāni
krūrāṇi pratipēdirē ॥ 5.42.2 ॥

tatō gatāyāṃ nidrāyāṃ
rākṣasyō vikṛtānanāḥ |
tad vanaṃ dadṛśurbhagnaṃ
taṃ ca vīraṃ mahākapim ॥ 5.42.3 ॥

sa tā dṛṣṭvā mahābāhu -
rmahāsattvō mahābalaḥ |
cakāra sumahadrūpaṃ
rākṣasīnāṃ bhayāvaham ॥ 5.42.4 ॥

tatastu girisaṅkāśa -
 matikāyaṃ mahābalaṃ |
 rākṣasyō vānaraṃ dṛṣṭvā
 papracchurjanakātmaḥ || 5.42.5 ||

kō'yaṃ kasya kutō vāyaṃ
 kiṃnimittamihāgataḥ |
 kathaṃ tvayā sahānēna
 saṃvādaḥ kṛta ityuta || 5.42.6 ||

ācakṣva nō viśālākṣi
 mā bhūttē subhagē bhayaṃ |
 saṃvādamaṣitāpāṅgi
 tvayā kiṃ kṛtavānayaṃ || 5.42.7 ||

athābravīt tadā sādhvī
 sītā sarvāṅgaśōbhanā |
 rakṣasāṃ kāmarūpāṇāṃ
 vijñānē kā gatirmama || 5.42.8 ||

yūyamēvāsya jānīta
 yō'yaṃ yad vā kariṣyati |
 ahirēva hyahēḥ pādān
 vijñānāti na saṃśayaḥ || 5.42.9 ||

ahamapyatibhītāsmi
 naiva jānāmi kō hyayaṃ |
 vēdmi rākṣasamēvaināṃ
 kāmarūpiṇamāgatam || 5.42.10 ||

vaidēhyā vacanaṃ śrutvā
 rākṣasyō vidrutā drutam |
 sthitāḥ kāścīdgatāḥ kāścīd
 rāvaṇāya nivēditum || 5.42.11 ||

rāvaṇasya samīpē tu
 rākṣasyō vikṛtānanāḥ |
 virūpaṃ vānaraṃ bhīmaṃ
 rāvaṇāya nyavēdiṣuḥ || 5.42.12 ||

aśōkavanikāmadhyē
 rājan bhīmavapuḥ kapiḥ |
 sītayā kṛtasamvāda -
 stiṣṭhatyavitavikramaḥ || 5.42.13 ||

na ca taṃ jānakī sītā
 hariṃ hariṇalōcanā |
 asmābhirbahudhā pṛṣṭā
 nivēdayitumicchati || 5.42.14 ||

vāsavasya bhavēd dūtō
 dūtō vaiśravaṇasya vā |
 pṛēṣitō vāpi rāmēṇa
 sītānvēṣaṇakāṅkṣayā || 5.42.15 ||

tēnaivādbhutarūpēṇa
 yattattava manōharam |
 nānāmṛgagaṇākīrṇaṃ
 pramṛṣṭaṃ pramadāvanam || 5.42.16 ||

na tatra kaściduddēśō
 yastēna na vināśitaḥ |
 yatra sā jānakī dēvī
 sa tēna na vināśitaḥ || 5.42.17 ||

jānakīrakṣaṇārthaṃ vā
 śramād vā nōpalakṣyatē |
 athavā kaḥ śramastasya
 saiva tēnābhirakṣitā || 5.42.18 ||

cārupallavapatrādhyam
 yaṃ sītā svayamāsthita |
 pravṛddhaḥ śiṃśapāvṛkṣaḥ
 sa ca tēnābhirakṣitaḥ || 5.42.19 ||

tasyōgrarūpasyōgram tvam
 daṇḍamājñātumarhasi |
 sītā sambhāṣitā yēna
 vanaṃ tēna vināśitam || 5.42.20 ||

manaḥparigṛhītāṃ tām
 tava rakṣōgaṇēśvara |
 kaḥ sītāmabhibhāṣēta
 yō na syāt tyaktajīvitaḥ || 5.42.21 ||

rākṣasīnām vacaḥ śrutvā
 rāvaṇō rākṣasēśvaraḥ |
 citāgniriva jajvāla
 kōpasamvartitēkṣaṇaḥ || 5.42.22 ||

tasya kruddhasya nētrābhyāṃ
 prāpatannaśrubindavaḥ |
 dīptābhyāmiva dīpābhyāṃ
 sārciṣaḥ snēhabindavaḥ || 5.42.23 ||

ātmanaḥ sadṛśān vīrān
 kiṅkarānnāma rākṣasān |
 vyādidēśa mahātējā
 nigrāhārthaṃ hanūmataḥ || 5.42.24 ||

tēśāmaśītisāhasraṃ
 kiṅkarāṇāṃ tarasvinām |
 niryayurbhavanāt tasmāt
 kūṭamudgarapāṇayaḥ || 5.42.25 ||

mahōdarā mahādaṃṣṭrā
 ghōrarūpā mahābalāḥ |
 yuddhābhimanasāḥ sarvē
 hanūmadgrahaṇōnmukhāḥ || 5.42.26 ||

tē kapiṃ taṃ samāsādya
 tōraṇasthamavasthitam |
 abhipēturmahāvēgāḥ
 pataṅgā iva pāvakam || 5.42.27 ||

tē gadābhirvicitrābhiḥ
 pariḡhaiḥ kāñcanāṅgadaiḥ |
 ājagmurvānaraśrēṣṭhaṃ
 śarairādityasannibhaiḥ || 5.42.28 ||

mudgaraiḥ paṭṭisaiḥ śūlaiḥ
 prāsatōmarapāṇayah |
 parivārya hanūmantam
 sahasā tasthuragrataḥ || 5.42.29 ||

hanūmānapi tējasvī
 śrīmān parvatasannibhaḥ |
 kṣitāvāviddhya lāṅgūlaḥ
 nanāda ca mahādhvanim || 5.42.30 ||

sa bhūtvā tu mahākāyō
 hanūmān mārutātmajaḥ |
 pucchamāsphōṭayāmāsa
 laṅkāḥ śabdēna pūrayan || 5.42.31 ||

tasyāsphōṭitaśabdēna
 mahatā cānunādinā |
 pēturvihaṅgā gaganā -
 duccaiścēdamaghōṣayat || 5.42.32 ||

jayatyatibalō rāmō
 lakṣmaṇaśca mahābalaḥ |
 rājā jayati sugrīvō
 rāghavēṅābhipālitaḥ || 5.42.33 ||

dāsō'haḥ kōsalēndrasya
 rāmasyākliṣṭakarmaṇaḥ |
 hanūmān śatrusainyānāḥ
 nihantā mārutātmajaḥ || 5.42.34 ||

na rāvaṇasahasraṃ mē
 yuddhē pratibalaṃ bhavēt |
 śilābhiśca praharataḥ
 pādapaiśca sahasraśaḥ || 5.42.35 ||

ardayitvā purīṃ laṅkā -
 mabhivādya ca maithilīm |
 samṛddhārthō gamiśyāmi
 miśatāṃ sarvarakṣasām || 5.42.36 ||

tasya sannādaśabdēna
 tē'bhavan bhayaśaṅkitāḥ |
 dadṛśuśca hanūmantaṃ
 sandhyāmēghamivōnnatam || 5.42.37 ||

svāmisandēśaniḥ śaṅkā -
 statastē rākṣasāḥ kapim |
 citraiḥ praharaṇairbhīmai -
 rabhipētustatastataḥ || 5.42.38 ||

sa taiḥ parivṛtaḥ śūraiḥ
 sarvataḥ sa mahābalaḥ |
 āsasādāyasaṃ bhīmaṃ
 pariḡhaṃ tōraṇāśritam || 5.42.39 ||

sa taṃ pariḡhamādāya
 jaghāna rajanīcarān |
 sapannagamivādāya
 sphurantaṃ vinatāsutaḥ || 5.42.40 ||

vicacārāmbare vīraḥ
 pariḡṛhya ca mārutiḥ |
 sūdayāmāsa vajrēṇa
 daityāniva sahasradṛk || 5.42.41 ||

sa hatvā rākṣasān vīraḥ
 kiṅkarān mārutātmajaḥ |
 yuddhākāṅkṣī mahāvīra -
 stōraṇaṃ samavasthitaḥ || 5.42.42 ||

tatastasmād bhayānmuktāḥ
 katicittatra rākṣasāḥ |
 nihatān kiṅkarān sarvān
 rāvaṇāya nyavēdayan || 5.42.43 ||

sa rākṣasānāṃ nihataṃ mahābalaṃ
 niśamya rājā parivṛttalōcanaḥ |
 samādidēsāpratimaṃ parākramē
 prahastaputraṃ samarē sudurjayam || 5.42.44 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
 sundarakāṇḍē dvicatvāriṃśaḥ sargaḥ ||